

5. Denise Austin – Yoga Stretch Workout [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.youtube.com/watch?v=WSOu0M6E79o> Denise Austin – Sexy Desert Workout [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.youtube.com/watch?v=zWTgenT3kZw> How to lose belly fat fast in 1 week, Foods that burn belly fat fast in 1 week, eat to lose belly fat [Electronic resource]. – Access mode : <http://www.youtube.com/watch?v=izXHudS8ZSI>

УДК 378.147

Паленка О. Є., Силенко Г. Я., Кривчун А. М.

**ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО
ФАХІВЦЯ У ВИЩИХ МЕДИЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ**

Провідною метою сучасної української освіти є створення умов для розвитку та самореалізації кожної особистості, формування покоління, здатного навчатися впродовж життя. Наразі перед системою вищої освіти гостро стоїть завдання підвищити ефективність навчання й оптимізувати навчально-пізнавальну діяльність студентів. Навчальна мотивація відіграє, безумовно, вирішальну роль, тому особлива увага приділяється проблемам її формування. Навіть висококваліфікований викладач не зможе досягнути бажаного результату, якщо його зусилля не будуть узгоджені з мотиваційною основою навчального процесу. Вплив мотиваційних процесів на успішність студентів не заперечується сьогодні вже практично ніким. Успішне розв'язання проблеми мотивації навчальної діяльності позитивно впливає на якість підготовки майбутніх фахівців. Ось чому одним із актуальних наукових завдань освіти є дослідження мотиваційної сфери особистості студента як фактора ефективності навчального процесу.

Ключеві слова: студент, навчання, мотивація, виховання, самоутвердження.

Главной целью современного украинского образования является создание условий для развития и самореализации каждой личности, формирование поколения, способного учиться в течение всей жизни. Сейчас перед системой высшего образования остро стоит задача повысить эффективность обучения и оптимизировать учебно-познавательную деятельность студентов. Учебная мотивация играет, безусловно, решающую роль, поэтому особое внимание уделяется проблемам ее формирования. Даже высококвалифицированный преподаватель не в состоянии достичь желаемого результата, если его усилия не будут согласованы с мотивационной основой учебного процесса. Влияние мотивационных процессов на успеваемость студентов не оспаривается сегодня уже практически никем. Успешное решение проблемы мотивации учебной деятельности положительно влияет на качество подготовки будущих специалистов. Вот почему одной из актуальных научных задач образования является исследование мотивационной сферы личности студента как фактора эффективности учебного процесса.

Ключевые слова: студент, обучение, мотивация, воспитание, самоутверждение.

The main goal of modern Ukrainian education is to create conditions for the development and self-realization of each individual, the formation of a generation that can learn during the whole life. Now the system of higher education is acutely faced with the task of increasing the efficiency of teaching and optimizing the educational and cognitive activities of students. Of course, Educational motivation plays a decisive role, therefore special attention should be paid to the problems of its formation. Even a highly

qualified teacher can not achieve the desired result unless his/her efforts are coordinated with the motivational basis of the educational process. The influence of motivational processes on the progress of students is not contested today by anyone. Successful solution of the problem of motivation of educational activity positively influences the quality of training of future specialists. That is why one of the topical scientific problems of education is the study of the motivational sphere of a student's personality as a factor in the effectiveness of the educational process.

Key words: *student, training, motivation, upbringing, self-affirmation.*

Психологія вищої школи як наукова і прикладна галузь розв'язує низку практичних, науково-дослідних і діагностично-корекційних завдань. До найважливіших практичних завдань психології вищої школи в період реформування вищої освіти в Україні належать: розробка наукової, психолого-методичної бази для контролю за процесом, повноцінністю змісту та умовами психічного розвитку студентів, їхнім особистісним зростанням і професійним становленням, зокрема в умовах кредитно-модульної системи навчання; обґрунтування оптимальних форм навчально-професійної діяльності та спілкування студентів, які сприяють засвоєнню ними всього розмаїття професійних функцій і важливих соціальних ролей; розробка особистісно-орієнтованих технологій навчання студентів, психологічне обґрунтування інноваційних дидактичних проектів і педагогічних експериментів у вищій школі; пошук ефективних шляхів (методів і засобів) забезпечення фундаментальної психологічної підготовки студентів, підвищення рівня їхньої загальної культури та психологічної компетенції як передумови демократизації, гуманітаризації та гуманізації освіти; надання психологічної допомоги і підтримки всім учасникам педагогічного процесу, особливо в періоди особистісних криз і професійного самоствердження [3].

Одне з основних завдань сучасної медичної освіти – зробити навчальний процес не тільки процесом засвоєння знань, оволодіння вміннями і навичками, а і процесом розвитку когнітивних процесів та особистісного становлення студента, становлення його творчої активності [6].

Підвищення ефективності навчального процесу у вищі є актуальним завданням. Навчальний творчий процес містить як когнітивний фактор, так і ситуативний, особистісний мотив і вплив останнього на ефективність навчання дуже потужні. На думку П.Я. Гальперіна, на активізацію навчального процесу значний вплив надають такі чинники: вид, рівень, сила мотивації, а також психо-емоційний настрій [4].

Очевидно, що важливу роль у формуванні такої особистості відіграє позитивна мотивація студентів до навчання. Мотивація студентів до навчання є однією з основних складових навчально-виховного процесу. Її аналіз вимагає не лише визначення домінуючого мотиву, а й урахування структури мотиваційної сфери людини. Становлення мотивації – не просте зростання позитивного або посилення негативного ставлення до навчання, а й ускладнення структури мотиваційної сфери, спонукань, які входять до неї, поява нових, більш зрілих, інколи суперечливих відношень між ними [1].

Ставлення студента до свого навчання у вищому навчальному закладі залежить насамперед від чинників вибору професії (спеціальності) та ставлення до самого процесу учіння. *Позитивною мотивацією професійного вибору студента є такі його прояви: яскраво виражений інтерес до професії; бажання в майбутньому*

займатися саме цією професійною діяльністю; прагнення бути корисним людям, суспільству, результатами своєї професійної діяльності служити Україні та ін.

Сьогодні дослідники по-різному трактують визначення терміна «мотивація». Наприклад, С. Л. Рубінштейн під мотивацією розуміє систему спонукань, ієрархічно організовану. Л. І. Божович визначає мотивацію як сукупність мотивів, що спонукають до діяльності, А. К. Маркова - як багатомірне утворення окремих мотивів, потреб, цілей, намірів, інтересів, ідеалів, цінностей [1]. Аналіз праць сучасних психологів – Л.І. Анциферової, М.Й. Боришевського, Є.І. Головахи, Д.О. Леонтьєва, С.Д. Максименка, В.А. Роменця, Т.М. Титаренко – дає підстави виділити нові передумови для більш активного розуміння мотивації учіння особистості студента. Мотивація – це процес формування позитивних моментів учіння під впливом психолого-педагогічних умов, що сприяють особистісному становленню майбутнього спеціаліста. Мотивацію потрібно розглядати як визначення системи чинників, які детермінують поведінку як характеристику процесу, який стимулює та підтримує поведінкову активність на певному рівні [7]. Мотивація є визначальним компонентом структурної організації навчальної діяльності; вона може бути внутрішньою або зовнішньою щодо діяльності, однак завжди є внутрішньою характеристикою особистості як суб'єкта цієї діяльності [6].

Складність і багатоаспектність проблеми мотивації зумовлює різноманітність підходів до розуміння її сутності, природи і структури.

Основною категорією мотиваційної сфери особистості більшість учених визначає мотив. Мотив – це внутрішні імпульси особистості, завдяки яким здійснюється навчальна діяльність студентів. Правильно визначені мотиви навчання здатні забезпечити подальший розвиток у особистісному становленні студентів [7]. Мотиви вибору професії значною мірою визначають *мотиви учіння студента* – причини, що спонукають студента до навчання, його настанови (психологічне налаштування, готовність до пізнавальної діяльності та ін.), пізнавальні потреби й інтереси, які визначають цілеспрямованість, наполегливість та інші вольові якості особистості. Саме вони є джерелом активності навчальної діяльності студента, зумовлюють ставлення до навчання і його результати, впливають на організацію самостійної навчальної роботи, а тому й на оволодіння навичками самоосвіти. Мотиви навчання є не тільки передумовою успішного професійного навчання студента, вони є також його наслідком. Мотиви формуються в діяльності, а організовує цю діяльність викладач, ставлення ж студентів до цієї діяльності формуються в ній самій. До навчального матеріалу має бути позитивне ставлення, тобто предмет засвоєння мусить бути цікавим у своєму власному русі, пізнавальна активність спрямована на переборення шаблону у своїй діяльності. На жаль, у багатьох студентів вимоги до своєї навчально-професійної діяльності занижені (запам'ятав – відтворив – забув).

У контексті формування мотивів у процесі навчання студентів ВНЗ неодмінно виникає питання про те, які саме мотиви слід формувати. Це не просто питання пошуку та відбору того чи іншого окремо взятого мотиву з метою його формування, а визначення оптимальної структури мотиваційної сфери студента. Реальна діяльність завжди полімотивована, а тому і в учінні студента потрібно розуміти ієрархію мотивів, їхню підпорядкованість, помічати головні мотиви. У мотивації, звісно, можливі зміни, а тому важливо враховувати, які мотиви учіння студентів є провідними на кожному курсі.

Вплив, який чинять різні типи мотивації на навчальний процес, неоднаковий. Розрізняють три типи мотивації: зовнішню, загальну, внутрішню.

При зовнішній мотивації в студентів виявляється споживацьке ставлення до учіння, навчальний матеріал засвоюється (запам'ятовується) для близької цілі (відповісти на семінарі, скласти залік) і після відтворення швидко забувається. При внутрішній мотивації навчально-професійної діяльності в студента на першому місці стоять професійні та пізнавальні інтереси.

Успішність виконання того чи іншого навчального завдання в основному визначається внутрішньою мотивацією. Проявом такої мотивації може бути не лише задоволення від розширення своїх здібностей, а і задоволення від самого процесу інтелектуального пошуку, від відкриття нового. Саме внутрішня мотивація забезпечує процес пізнання і може закріплюватися за суб'єктом як система домінуючої мотивації, перетворюючись у особливу якість особистості, що позначається іноді як прагнення до творчості, або «креативність». Таким чином, внутрішня мотивація, будучи одним із найважливіших, вирішальних факторів розвитку, розумової діяльності, стимулює ефективність переходу до вищих форм творчого мислення [4; 5].

Інший тип мотивації - зовнішня мотивація, залежно від ситуацій, може лише опосередковано впливати на процес творчого мислення студентів. Разом із тим, щодо цього питання немає повної однозначності: який механізм дії зовнішньої мотивації і як нею управляти. Значення зовнішньої мотивації, на думку С.Л. Рубінштейна [4], зумовлено більшою мірою збігом зовнішніх обставин, ніж внутрішньою логікою характеру людини. І залежно від конкретних умов зовнішня мотивація може мати або другорядний вплив, або набуває домінуючого значення в загальній мотивації. Так, наприклад, на іспиті, в екстремальних умовах, коли відповідь на поставлене запитання є життєво важливою для студента, зовнішня мотивація (отримання доброї оцінки) набуває домінуючого значення в сумарній мотивації [4; 5].

Потужний вплив на розвиток творчого потенціалу студентів має також загальна мотивація, значення якої в сумарній мотивації може переважати [4]. Наприклад, при проведенні групових занять (практичних, лабораторних), які мають творчий характер, розв'язання евристичних, творчих завдань різних типів стимулює студентів до змагання за право висунути оригінальну гіпотезу рішення.

Навчальна діяльність внутрішньо і зовнішньо мотивованих студентів відрізняється. Переважно внутрішньо мотивовані студенти більше «занурені», залучені до навчального процесу. Вони характеризуються мотивацією самовизначеної навчальної діяльності: активніші, свідоміші, довірливі в плануванні свого учіння. Такі студенти приділяють однакову увагу як загальноосвітнім, так і вузько професійним предметам. Вони більше орієнтовані на процес і результат навчально-професійної діяльності, ніж на зовнішні чинники (наприклад, педагогічне оцінювання). Зовнішньо мотивовані студенти не такі самостійні й довірливі в організації процесу навчання, менше «занурені» в навчальну діяльність, їхню активність спричиняють не стільки пізнавальні або професійні мотиви, скільки зовнішні щодо процесу і результату навчальної діяльності чинники (наприклад, одержати стипендію). Зовнішніми щодо навчальної діяльності студента є численні прагматичні мотиви (відтермінування від армії, майбутнє працевлаштування тощо) [2].

Складна проблема і важливе завдання вищої школи – *формування професійних мотивів навчання* студентів, вироблення в них потреби в опануванні професійних знань, умінь і навичок. За наявності професійної мотивації пізнавальна діяльність студента має розгорнутий, пристрасний, наполегливий характер. Тоді він отримує насолоду від навчання, яке викликає в нього позитивні емоції, бажання працювати. Мотивація досягнення успіху визначає любов і захоплення своєю роботою, процесом навчання. Студенти виявляють ініціативу, створюють навколо себе творчу пізнавальну атмосферу. Вони демонструють готовність до успішної, результативної навчально-професійної діяльності. Навіть коли невдача – студенти виявляють оптимізм, не впадають у відчай, а приймають виклик і відкривають у собі нові творчі можливості для подолання труднощів.

Допомагає успішному учінню студентів мотивація *самоствердження*, бажання продемонструвати свої реальні й можливі досягнення. Вони виявляють наполегливість, високу емоційність у ставленні до своїх результатів. Хоча при невдачах може бути навіть стресовий стан, але студент швидко знаходить вихід із нього.

Завданням викладача вищого навчального закладу, зокрема, і медичного, є формування позитивних моментів учіння на кожному занятті, вироблення в них потреби в опануванні професійних знань, умінь і навичок, оскільки лише за наявності професійної мотивації пізнавальна діяльність студента має розгорнутий, наполегливий характер [7].

Таким чином, провідною метою сучасної української освіти є створення умов для розвитку та самореалізації кожної особистості, формування покоління, здатного навчатися впродовж життя. У триєдиному завданні – навчання, розумовий розвиток і виховання - єдиальною ланкою є інтерес суб'єкта учіння. Завдяки пізнавальному інтересу як знання, так і процес опанування ними можуть стати рушійною силою розвитку інтелекту і важливим чинником виховання різнобічно розвинутої особистості студента. Найважливішою умовою ефективної підготовки майбутнього фахівця є усвідомлення сенсу справжньої навчально-професійної та майбутньої лікарської діяльності, формування стійкого позитивного ставлення до лікарської діяльності, розуміння зв'язку навчально-професійних компетенцій із мотивацією навчання, створення мотивації для подальшого особистісно-професійного розвитку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Батрин Н. В. Проблема підвищення мотивації студентів вищих навчальних закладів економічного профілю / Н. В. Батрин // Наукові записки. Серія : Педагогіка. – 2012. – № 4. – С. 158 – 163.
2. Бугрименко А. Г. Внутренняя и внешняя учебная мотивация студентов педагогического вуза / А. Г. Бугрименко // Психология в вузе. – 2006. – №6. – С. 51 – 60.
3. Коваль О. І. Основи психології та педагогіки вищої школи: навчально-методичний посібник / О. І. Коваль. – Тернопіль, 2013.
4. Куприянычева Н. И. Влияние мотивации на повышение эффективности учебного процесса в техническом вузе – национальном исследовательском университете / Н. И. Куприянычева, Э. Б. Куприянычева, Г. С. Сагдеева // Весник Казанского технологического университета. - 2012. – №7. – Т. 15. – С. 254 – 256.
5. Мещерякова И. Н. Особенности мотивации учебной деятельности студентов-психологов различных курсов / И. Н. Мещерякова // Известия ВГПУ. – 2015. – № 4(269). – С. 137 – 139.

6. Філоненко М. М. Психологічні особливості процесу і структури учіння студентів-медиків / М. М. Філоненко // Психологія і особистість. – Київ – Полтава : Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, 2015. – №1(7). – С. 186 – 199.
7. Філоненко М. М. Психологія особистісного становлення майбутнього лікаря: монографія / М. М. Філоненко. – К. : Центр учбової літератури, 2015. – 420 с.

УДК: 616 – 053.3 – 022.7:378.14

Пікуль К. В., Ільченко В. І., Бобирьова Л. Є., Муравльова О. В., Дворник І. Л.
ВДНЗУ «Українська медична стоматологічна академія», м. Полтава
РОЛЬ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У РОБОТІ ВИКЛАДАЧА
ВИЩОГО МЕДИЧНОГО ЗАКЛАДУ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Стаття присвячена проблемі підготовки лікарів відповідно до сучасного навчального процесу. Продемонстровано роль професійного виховання в процесі формування сучасного лікаря. Новим знанням необхідні нові методи впровадження. Розкрито можливості співробітників вищих навчальних закладів у навчанні студентів і лікарів-інтернів.

Ключові слова: *медична освіта, європейська інтеграція, клінічне мислення.*

Статья посвящена проблеме подготовки врачей в соответствии с современным учебным процессом. Продемонстрирована роль профессионального воспитания в процессе формирования современного врача. Новым знаниям необходимы новые методы внедрения. Раскрыты возможности сотрудников высших учебных заведений в обучении студентов и врачей-интернов.

Ключевые слова: *медицинское образование, европейская интеграция, клиническое мышление.*

The article is devoted to the problem of training physicians according to the modern educational process. The role of professional education in the process of forming a modern physician has been demonstrated. New knowledge requires new methods of implementation. The possibilities of the staff of higher educational institutions in the study of students and interns are revealed.

Key words: *medical education, European integration, clinical thinking.*

Актуальною проблемою в наш час стали підвищення ефективності педагогічного процесу, підготовка професійної і культурно орієнтованої особистості лікаря, яка має широкий потенціал, здатність до фахової, інтелектуальної творчості та стійкі вміння і навички для виконання професійних обов'язків і прагнення до самовдосконалення протягом усього трудового життя. У країнах Європейського Союзу формується спільний науковий і освітній простір та розробляються єдині критерії стандартів вищої освіти з поєднанням національних систем [3, с.61].

Важливим аспектом сучасної системи навчання є її індивідуалізація, робота в малих групах із наступною самооцінкою власних дій та своїх колег.

Щоб навчально-виховний процес був результативним, він має бути переконливим, важливо не просто повідомляти інформацію, а доповнити її випадками з роботи колег і медичної практики.

Одним із етапів перевірки ефективності навчання майбутніх фахівців з фундаментальних дисциплін є складання студентами ліцензійних інтегрованих державних іспитів «Крок», що мають за мету об'єктивно оцінити знання з ключових фундаментальних наук.

Основними чинниками, які забезпечують якість освіти, є професійна підготовка викладачів, навчально-методичне забезпечення навчального процесу,